

SYLWETKI PROFESORÓW POLITECHNIKI WARSZAWSKIEJ

191

KAZIMIERZ WÓYCICKI
(1898—1944)

Kazimierz Wóycicki urodził się 14 X 1898 r. w Warszawie. Był synem znanego botanika, profesora Uniwersytetu Warszawskiego, Zygmunta Wóycickiego. W 1915 r. ukończył prywatną szkołę średnią M. Rychłowskiego i podjął studia na Wydziale Inżynierii Budowlanej i Inżynierii Rolnej nowo uruchomionej Politechniki Warszawskiej. W tym samym roku wstąpił do tajnej Polskiej Organizacji Wojskowej.

W dniu 12 XI 1918 r. — a więc w pierwszych dniach Polski niepodległej — przerwał studia i zgłosił się na ochotnika do tworzącego się Wojska Polskiego. Po dwóch latach służby frontowej powrócił w listopadzie 1920 r. na uczelnię, by kontynuować studia na oddziale melioracyjnym Wydziału Inżynierii Wodnej. Dyplom ukończenia studiów uzyskał w 1922 r., a w roku akad. 1928/29 uzupełnił je na oddziale budownictwa wodnego. Ukończył więc obydwie sekcje Wydziału Inżynierii Wodnej, z którym związał się na całe życie. Jeszcze jako student został w 1921 r. młodszym asystentem w Katedrze Budownictwa Wodnego II tego wydziału, a w 1928 r. adiunktem w Katedrze Budownictwa Wodnego I.

W 1929 r. uzyskał stypendium z Funduszu Kultury Narodowej i wyjechał do Szwajcarii, gdzie przygotował pracę doktorską w nowo wybudowanym laboratorium wodnym na politechnice w Zurychu, biorąc jednocześnie udział w pracach przy uruchamianiu tego laboratorium. Tam też uzyskał w 1931 r. dyplom doktora nauk technicznych. W następnym roku habilitował się na Wydziale Inżynierii Wodnej PW i uzyskał stopień docenta hydrologii i hydrauliki. Od roku akad. 1931/32 wykładał hydrologię na macierzystym wydziale, w następnym roku podjął również wykłady z hydrauliki i zakładów o sile wodnej (potem encyklopedii urządzeń wodnych) na Wydziale Elektrycznym. W 1933 r. wyjechał ponownie do Szwajcarii, gdzie przez kilka miesięcy pracował w charakterze wolontariusza na budowie jazu i zakładu wodnego na rzece Aare w Klingnau. Zwiedził również inne ośrodki budownictwa wodnego.

Po śmierci prof. M. Rybczyńskiego (23 I 1937) objął kierownictwo Katedry Budownictwa Wodnego II oraz Laboratorium Wodnego, a w dniu 14 IX 1937 roku został mianowany profesorem nadzwyczajnym budownictwa wodnego na Wydziale Inżynierii PW. Objął także wykłady na temat regulacji rzek na tym wydziale. Ponadto w latach 1937—1939 wykładał budownictwo wodne w Wyższej Szkole Inżynierii Wojskowej.

Pracę naukową i dydaktyczną prof. K. Wóycicki łączył zawsze z praktyczną działalnością inżynierską. W latach 1921—1925 był zastępcą kierownika budowy Portu Praskiego w Warszawie, przez dwa następne lata pracował jako referent w Wydziale Budowy Dyrekcji Dróg Wodnych. Brał udział w opra-

cowywaniu licznych projektów zakładów wodnych i zapór, m.in. na Skrwie, na Dunajcu w Rożnowie i na Bzurze w Chodakowie. Projektował też wodociągi i kanalizację dla wielu miast, m.in. dla Gdyni, Łowicza, Otwocka i Sochaczewa. W Łowiczu, Sochaczewie, Ciechanowie i Otwocku kierował budową tych urządzeń. Był również autorem wstępnego projektu oczyszczalni ścieków dla Warszawy.

Znajomość pięciu języków obcych umożliwiła prof. K. Wóycickiemu śledzenie na bieżąco światowej literatury z dziedziny budownictwa wodnego. Wiele ówczesnie znaczących obiektów znał nie tylko z literatury — zapoznawał się z nimi podczas licznych podróży naukowych. Zwiedził obiekty wodne w Czechosłowacji, Austrii, Niemczech, Finlandii, Danii, Szwecji, Stanach Zjednoczonych, Kanadzie, a przede wszystkim w Szwajcarii, którą uważał za kraj najlepiej wykorzystujący siły wodne w gospodarce. Brał udział w międzynarodowych zjazdach i konferencjach naukowych, m.in. w 1936 r. uczestniczył w V Konferencji Hydrologicznej Państw Bałtyckich w Helsinkach oraz w II Kongresie Budowy Wysokich Zapór w Waszyngtonie.

Jego gruntowna znajomość zagadnień budownictwa wodnego znalazła wyraz w wielu publikacjach, wśród których szczególne miejsce zajmują podręczniki: „Hydrologia” cz. 1—3 (1933—1939, wspólnie z K. Pomianowskim i M. Rybczyńskim), „Budownictwo wodne” (1938) oraz „Wodociągi i kanalizacje” (1948, wydanie pośmiertne). Opracował również dwa działy („Regulacja rzek” i „Drogi wodne”) 4-tomowego „Podręcznika inżynierskiego” pod redakcją S. Bryły. Jako autorytet w swojej dziedzinie został mianowany w 1938 r. członkiem Rady Technicznej przy ministrze komunikacji, a także powołany na rzeczoznawcę sądowego w sprawach budownictwa wodnego.

Podczas okupacji hitlerowskiej prof. K. Wóycicki przebywał nadal w Warszawie. Od 1940 r. kierował Zakładem Badawczym Budownictwa Wodnego na terenie PW i uczestniczył w tajnym nauczaniu na poziomie średnim i wyższym. Po uruchomieniu przez Niemców w 1942 r. Państwowej Wyższej Szkoły Technicznej wykładał w niej regulację rzek i melioracje, wodociągi i kanalizacje oraz hydraulikę, prowadząc jednocześnie tajne wykłady i egzaminy z tych przedmiotów na poziomie akademickim. Należał do podziemnej komórki Stowarzyszenia Inżynierów Wodnych, która przygotowywała materiały dotyczące najważniejszych do rozwiązania po wojnie zagadnień gospodarki wodnej w Polsce. Ciężko ranny odłamkiem pocisku podczas powstania warszawskiego, zmarł 9 IX 1944 r. Prochy prof. K. Wóycickiego spoczywają na cmentarzu Powązkowskim w Warszawie (kwatery 75-VI-8/9).

318-7-84-D

Oprac. Teresa Kempa-Englert